

Studiedag 7 maart 2014

Vlaamse successierechten voor de toekomst: denkpistes

Vlaamse successierechten: waarheen?

inleiding

Vlaamse successierechten: waarheen?

inleiding

opzet: voeden van **debat** over invulling van Vlaamse fiscaliteit bij *kosteloze overdrachten* (in het bijzonder n.a.v. overlijden)

- mogelijke beleidsopties
 - onderbouwen
 - juridisch-technisch vorm geven
- *beperving*: budgettaire impact, beleidseffectief/beleids efficiënt

van realisaties huidige legislatuur **naar toekomstig te doen/te overwegen**

Vlaamse successierechten: waarheen?

inleiding

→ **onder meer** door **confrontatie** Vlaamse regelgeving met **buitenlandse regelgeving**

verkennen van **beleidskeuzes en hun vertaling**

opzet: ideeën voor door beleidsmakers te verkennen pistes

beperking:

geen exhaustief rechtsvergelijkend overzicht

aandacht voor totale fiscale context (maatregel als deel van een geheel)

Vlaamse successierechten: waarheen?

inleiding

→ **selectie**

- gezin in de 21^e eeuw ?
- vrijstelling (gezinswoning) ?
- plaatsvervulling
- schenkingsrechten/successierechten
- vrijstellingen, tarieven, structuren: over het muurtje
- ...

Vlaamse successierechten: waarheen?

gezinsbegrip voor de 21e eeuw

Vlaamse successierechten: waarheen?

gezinsbegrip voor de 21e eeuw

biologische kinderen – stief- en zorgkinderen [3 j. ‘onderhoudsperiode’ – art. 50, lid 3]

- *successierechten* : gelijkschakeling (stapsgewijs)
 - art. 50 W. Succ.
- **registratierechten: ?**

problematiek: adoptie

- zie: art. 52 W. Succ.

Vlaamse successierechten: waarheen?

gezinsbegrip voor de 21e eeuw

gelijkschakeling “schenkingsrechten”

Decreet 6 december 2013 houdende wijziging van het Wetboek der Registratie-, Hypotheek- en Griffierechten, wat de gelijkstelling van de verkrijgingen tussen stiefkinderen en stiefouders en tussen zorgkinderen en zorgouders betreft

Quid? bijv. *stiefkleinkinderen, adoptiekinderen en pleegkinderen*

Stiefkleinkind: arrest 15/2010, 18 februari 2010 GH → +

art. 457*bis* B.W.: pleegvoogdij

adoptie: art. 52/2 W. Succ. – art. 132/2 W. Reg.

‘schoon’kind (vgl. Duitsland)

Vlaamse successierechten: waarheen?

gezinsbegrip voor de 21e eeuw

Merk ook op: art. 50 W. Succ. [VI.], zoals gewijzigd door art. 17 decreet 5 juli 2013 houdende bepalingen tot begeleiding van de aanpassing van de begroting 2013 (BS 30 juli 2013))

Inwerkingtreding: overlijdens vanaf 20 dec. 2012 (art. 42)(→ GH)
Quasi-stiefkind (GH 20 december 2012 – arrest 163/2012)

... Ingevolge een strikte lezing van dit artikel, geldt deze gelijkschakeling evenwel niet tussen kinderen waarvan de ouder, die met iemand samenwoonde, vooroverleden is op het ogenblik dat de nalatenschap van hetzij de samenwonende, hetzij het kind openvalt. ..

Basis: Stuk 2022 (2012-2013), nr. 1
ingediend op: 26 april 2013 (ontwerp van decreet houdende bepalingen tot begeleiding van de aanpassing van de begroting 2013

Vlaamse successierechten: waarheen?

gezinsbegrip voor de 21e eeuw

Impact verschil tariefgroepen

versterkt door “**globalisatie**” (tariefgroep “anderen”)

Vlaamse successierechten: waarheen?

gezinsbegrip voor de 21e eeuw

W. Succ. → tariefgroepen in overeenstemming met de tijdsgeest?

→ **familie- en gezinsbegrip: formeel vs. functioneel** (op te nemen in 'definities'/'alg. begrippen' W. Succ./W. Reg. **[belang van volledige gelijkschakeling]**).

(quasi)(-stief)_[achter](klein)kind

(half)broer/zus → (quasi-)stiefbroer/zus

wat met (quasi-)(stief-)afstammelingen ?

feitelijk familiebegrip

*reeds gedane regelgevende
inspanningen*

burgerlijk/fiscaal

“schoon” familie ?

→ **alternatief: herbekijken tariefgroepen (tarief)(bijv. V.K., V.S.)**

Vlaamse successierechten: waarheen?

gezinsbegrip voor de 21e eeuw

Duitsland → Steuerklasse I:

1. der Ehegatte und der Lebenspartner,
2. die Kinder und Stiefkinder,
3. die Abkömmlinge der in Nummer 2 genannten Kinder und Stiefkinder,
4. die Eltern und Voreltern bei Erwerben von Todes wegen;

Vlaamse successierechten: waarheen?

gezinsbegrip voor de 21e eeuw

Duitsland → Steuerklasse II

1. die Eltern und Voreltern, soweit sie nicht zur Steuerklasse I gehören,
2. die Geschwister,
3. die Abkömmlinge ersten Grades von Geschwistern,
4. die Stiefeltern,
5. die Schwiegerkinder,
6. die Schwiegereltern,
7. der geschiedene Ehegatte und der Lebenspartner einer aufgehobenen Lebenspartnerschaft;

Vlaamse successierechten: waarheen?

gezinsbegrip voor de 21e eeuw

Nederland (art. 19. 1 S.W.)

Artikel 19

1. Voor de toepassing van deze wet worden gelijkgesteld:

- a. voor de bepaling van aanverwantschap, twee ongehuwde personen die ingevolge artikel 1a als elkaars partners worden aangemerkt, met gehuwden;
- b. aanverwanten met bloedverwanten, met dien verstande dat deze gelijkstelling *eindigt ingeval het partnerschap dat de aanverwantschap deed ontstaan anders dan door overlijden is geëindigd*;
- c. pleegkinderen met kinderen die in familierechtelijke betrekking tot de pleegouder staan;
- d. kinderen over wie overeenkomstig artikel 253t van Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek een ander dan de ouder gezamenlijk met de ouder het ouderlijk gezag uitoefent of heeft uitgeoefend met kinderen die in familierechtelijke betrekking tot die ander staan;
- e. kinderen over wie overeenkomstig artikel 282 of 292 van Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek de voogdij door twee personen gezamenlijk wordt uitgeoefend of is uitgeoefend met kinderen die tot die personen in familierechtelijke betrekking staan.

2. Als pleegkinderen worden aangemerkt zij, die vóór het tijdstip waarop zij de leeftijd van 21 jaar hebben bereikt dan wel het tijdstip waarop zij vóór die leeftijd in het huwelijk zijn getreden, gedurende ten minste vijf jaren uitsluitend door de pleegouder - dan wel uitsluitend door hem en zijn echtgenoot tezamen - als een eigen kind zijn onderhouden en opgevoed.

Vlaamse successierechten: waarheen?

gezinsbegrip voor de 21e eeuw

Nederland → gelijkstelling

(quasi-)(stief)(klein)kind

(klein)(pleeg)kind

Nederland → beperking tariefgroepen

Vlaamse successierechten: waarheen?

gezinsbegrip voor de 21e eeuw

Nederland → *beperking tariefgroepen*

Artikel 24

• **1.** De belasting wordt geheven naar het volgende tarief. In dit tarief is in de derde en vierde kolom voor de daarin genoemde verkrijgers het heffingspercentage opgenomen over het gedeelte van de belaste verkrijging, gelegen tussen de daarnaast in de eerste en tweede kolom genoemde bedragen.

¹ Voor afstammelingen in de tweede of verdere graad bedraagt de belasting het ingevolge deze kolom verschuldigde, **vermeerderd met 80% daarvan.**

Gedeelte van de belaste verkrijging tussen	en	I. indien verkregen door partner of afstammelingen in de rechte lijn ¹⁾	II. in overige gevallen
€ 0	€ 117.214	10%	30%
€ 117.214 en hoger		20%	40%

Vlaamse successierechten: waarheen?

Vrijstelling (gezinswoning)?

Vlaamse successierechten: waarheen?

Vrijstelling (gezinswoning)?

- **Art. 48 W. Succ. [VI.]**
 - vrijstelling gezinswoning → “successierechten”
 - piste: algemeen ***abattement*** ?
 - *forfaitair* [?]

analoog Duitsland [ook ten aanzien van kdn.
en stiefkdn.][verplichting woning 10 j. te betrekken]

Vlaamse successierechten: waarheen?

Vrijstelling (gezinswoning)?

- **vrijstelling gezinswoning of *abattement*? → achterliggende overwegingen**
 - (gedwongen) verkoop 'gezinswoning' kort voor overlijden
 - personen die geen woning hebben
 - invloed huwelijksvermogensstelsel → omvang 'nalatenschap' (erfdeel langstlevende ~> familiale situatie)
 - invloed waarde 'gezinswoning'

Vlaamse successierechten: waarheen?

Vrijstelling (gezinswoning)?

- Wat met de initiële doelstelling van de vrijstelling ?
 - **aanmoedigen aanschaf eigen woning** en vermijden dat langstlevende deze moet verkopen om de successierechten te kunnen betalen
- Wat met **budgettaire impact** ?
 - individueel voordeel → lager?
(“Het voordeel zal immers over meer begunstigen moeten verdeeld worden en niet meer afhangen van de waarde van de woning”)

Zie bijv. Ned. → vrijstellingen schenking [jongere leeftijd]
(art. 33 SW)

Vlaamse successierechten: waarheen?

Vrijstelling (gezinswoning)?

- bijkomende overwegingen (beleidskeuzes)
 - voet- vs. drempelvrijstelling
 - vervanging van of combinatie (keuzemogelijkheid) huidige 0%-tarief “gezinswoning”
 - enkel voor ‘partners’?
 - gehele ‘rechte lijn’?
 - verschillende ‘groepen’ – verschillende vrijstellingen ?

nu: art. 54 W. Succ.
(gehandicapte personen)

Vlaamse successierechten: waarheen?

Plaatsvervulling als fiscale notie?

Vlaamse successierechten: waarheen?

Plaatsvervulling als fiscale notie?

- context: wijzigingen in het B.W. (vooroverlijden, verwerping, onwaardigheid, gelijktijdig overlijden)
(Wet 10 december 2012 tot wijziging van het B.W., het Sw. en het Ger. W. met betrekking tot de onwaardigheid om te erven, de herroeping van giften, het verval van huwelijksvoordelen en de plaatsvervulling)(BS 11 januari 2013, 997)
- plaatsvervulling als ‘civielrechtelijke’ notie – plaatsvervulling als ‘fiscaalrechtelijke’ notie
- debat: moet bij de berekening van successierechten rekening worden gehouden met plaatsvervulling

impact tariefgroepen, tarifiering
[bijv. globalisatie]

noodzaak/wenselijkheid parallellisme
fiscaliteit/civiel recht ?

Vlaamse successierechten: waarheen?

Plaatsvervulling als fiscale notie?

CONTEXT

buitenland: bijv. Ned./Frankrijk → globalisatie ? vs. **afzonderlijke taxatie** deel van elke erfgenaam

tariefstructuur Ned.: partner/rechte lijn (subtarief: afstammelingen in tweede en verdere graad), andere

tariefstructuur Frankrijk: rechte lijn, partners, broers/zussen (“*représentation*” indien meerdere broers/zussen), andere (specifiek tarief: bloedverwantschap tot 4e graad)

tariefstructuur Duitsland: echtgenoot, partner, kind (en nakomelingen), stiefkind (en nakomelingen), ascendenten (verkrijging n.a.v. overlijden) – ascendenten (verkrijging onder levenden), broers/zussen (en nakomelingen in 1^e graad), stiefouders, schoonouders en schoonkinderen, ex-echtgenoot/ex-partner - andere

tarief los van verwantschap → VK

Vlaamse successierechten: waarheen?

Plaatsvervulling als fiscale notie?

overwegingen in het debat

- **budgettaire** gevolgen? (impact 'globalisatie') → let wel: taxatie "staak" (?)
- al dan niet **gelijke behandeling**:
 - situatie waarin p.v.v. kan spelen:
wettelijk erfrecht vs. analoge testamentaire bepaling [geen p.v.v. S.S.] (in het bijzonder in het licht van de mogelijkheid tot 'vrijwillige erfenissprong')

broer-zus/neef-nicht

denkoefening gevolgen (in 'gewijzigde' fisc. en/of burgerr. context
stiefkind/stiefkleinkind
stiefbroer, stiefzus/kind v....

(mij-ijk draagvlak context niet te wijzigen ?)

mee te betrekken in
discussie: art. 67 e.v.
W. Succ.

Vlaamse successierechten: waarheen?

Schenkingsrechten/successierechten

Vlaamse successierechten: waarheen?

Schenkingsrechten/successierechten

- **verhouding successierechten/schenkingsrechten**
 - tarief schenking onroerende goederen (**progressief**) vs. tarief schenking roerende goederen (**vlak; 3/7**)
 - **binnen: tarief OG → evaluatie [schenking/successie] niet eenduidig**
 - **nuance [successie]: globalisatie, samen nemen roer./onr. (vanaf tariefgroep “broers/zussen”), vrijstellingen (bijv. gezinswoning)**
 - **nuance [schenking] → tarief bouwgronden**

Vlaamse successierechten: waarheen?

Schenkingsrechten/successierechten

- parallel creëren → **shenkingsrechten/successierechten?** (tariefgroep, tarief(structuur)) ?
 - of...stimuleren schenkingen (vgl. overdracht ondernemingen, schenking RG) → tijdstip in het leven waarop vermogen overgaat van ene generatie op volgende (economische aanwending)
- tarief schenking “aanlijnen” op *registratierecht verkoop OG?*
 - budgettaire impact ? (terugverdieneffect ? [minder gebruik v. constructies?])

Vlaamse successierechten: waarheen?

vrijstellingen, tarieven en structuren: over het muurtje

Vlaamse successierechten: waarheen?

vrijstellingen, tarieven en structuren: over het muurtje

Frankrijk

eerdere vrijgevheden in relatie schenker/begiftigde (**15 j./10j./6j.**)(schenkingsrechten/successierechten)

- *'Rappel fiscal'* (vgl. progressievoorbehoud)
- belang → samen te lezen met vrijstellingen ([*'rugzak'*, bijv. gift t.v.v. kdn. [v. ong. 159.000 → **100.000**]

Vlaamse successierechten: waarheen?

vrijstellingen, tarieven en structuren: over het muurtje

VRIJSTELLINGEN		
	SCHENKING	SUCCESSIE
echtgenoot, samenwonende	80 724 €	vrijstelling
kinderen, ascendenten	100 000 € (sinds aug. 2012)(voorheen ong. 159.000)	100 000 € (sinds aug. 2012)(voorheen ong.. 159.000)
kleinkind	31 865 €	1 594 €
achterkleinkind	5 310 €	1 594 €
broer/zus	15 932 €	Vrijstelling en zoniet 15 932 €
neef/nicht	7 967 €	7 967 €
gehandicapte	159 325 € (cumuleerbaar)	159 325 € (cumuleerbaar)

Verdeling bij p.v.v.

Verdeling bij p.v.v.

5 j. samenwon., alleen, min. 50 j. of handicap

“vermindering” succ.r. indien minimum 3 kdn.

bevriezing (1/1/2013)

paralellisme (?)

afschaffing vermindering schenkingsrechten i.f.v. leeftijd schenker (let op: bedrijfsschenking)

cumul met vrijstelling ‘geldschenking’ (TEPA) mogelijk (15j./31.865 €, schenking specifieke vw. [leeftijd schenker, VE, leeftijd begiftigde, à desc.-bij gebreke neef/nicht [p.v.v.]); buiten *rappel fiscal*

Vlaamse successierechten: waarheen?

vrijstellingen, tarieven en structuren: over het muurtje

Frankrijk

- **volledige vrijstelling**: gehuwden, geregistreerd partnerschap (PACS – pacte civile de solidarité) [in bepaalde gevallen broer/zus]
 - niet: schenkingsrechten (specifiek tarief 5% → 45%, voetvrijstelling ong. 80.724, [vermindering verschuldigde rechten per kind vanaf 3e kind])
 - niet: “eenvoudig” samenwonen
- fiscaal lot: (quasi-)stiefkind ?
- vroeger: propageren ‘schenking’ (levenden) door **tariefreductie i.f.v. ‘jonge’** (> 70 j., > 80 j.; verschil VE, BE, VG) schenker
- vrijstelling schenking geld [**TEPA**](ong. 31.000), schenker < 80 j., kind-kk-akk en bij gebreke nicht-neef,...)(elke 15 j.)

Vlaamse successierechten: waarheen?

vrijstellingen, tarieven en structuren: over het muurtje

Rechte lijn (tarief)(asc./desc.)

Bedrag (na abatement)	Percentage per schijf
< 8 072 €	5%
8 072 € - 12 109 €	10%
12 109 € -15 932 €	15%
15 932 € - 552 324 €	20%
552 324 € - 902 838 €	30%
902 838 € - 1 805 677 €	40%
> 1 805 677 €	45%

baremabevriezing

(geen indexatie → verhoging
belasting)

Vlaamse successierechten: waarheen?

vrijstellingen, tarieven en structuren: over het muurtje

Echtgenoten/PACS (tarief)

bedrag (na abatement)	percentage per schijf
<8 072 €	5%
8 072 € - 15 932 €	10%
15 932 € - 31 865 €	15%
31 865 € - 552 324 €	20%
552 324 € - 902 838 €	30%
902 838 € - 1 805 677 €	40%
> 1 805 677 €	45%

Vlaamse successierechten: waarheen?

vrijstellingen, tarieven en structuren: over het muurtje

broers/zussen (levend/plaastvervanging)

Bedrag (na abatement)	Percentage per
< 24 430 €	35%
> 24 430 €	45%

Vlaamse successierechten: waarheen?

vrijstellingen, tarieven en structuren: over het muurtje

tarief zijlijn en tarief niet-bloedverwanten

bedrag (na abatement)	tarief
Bloedverwanten tot en met vierde graad	55%
Bloeverwanten vanaf vierde graad en niet-bloedverwanten	60%

gewone adoptie – art. 786
(lid2) CGI

(kind uit eerste huwelijk/vijf jaar onderhoud
tijdens minderjarigheid)

zie ook: abatement

Vlaamse successierechten: waarheen?

vrijstellingen, tarieven en structuren: over het muurtje

Voorheen: 7 schijven

Ned. (schenk- en erfbelasting)

Deel van belaste verkrijging	Groep 1 (partners/kdn.)	Groep 1A (kleinkinderen)	Groep 2 (overige verkrijgers)
0-117.214	10%	18%	30%
> 117.214	20%	36%	40%

aanpassing levensduurte
(uitzondering 2014 → lager bedrag)

Vlaamse successierechten: waarheen?

vrijstellingen, tarieven en structuren: over het muurtje

- **Nederland: vóór hervorming 2010**

Belaste verkrijging (2009)	Groep 1	Groep 1B	Groep 2	Groep 3
0 - 22.763	5%	8%	26%	41%
22.763 - 45.519	8%	12,8%	30%	45%
45.519 - 91.026	12%	19,2%	35%	50%
91.026 - 182.042	15%	24%	39%	54%
182.042 - 364.073	19%	30,4%	44%	59%
364.073 - 910.163	23%	36,8%	48%	63%
910.163 en meer	27%	43,2%	53%	68%

- Groep 1:** kinderen / echtgenoot / geregistreerd partner / ongehuwd samenwonende (artikel 24 lid 2 letter a, b en c)
- Groep 1B:** kleinkinderen en achterkleinkinderen
- Groep 2:** broers / zusters / ouders / (over)grootouders
- Groep 3:** andere verkrijgers

Vlaamse successierechten: waarheen?

vrijstellingen, tarieven en structuren: over het muurtje

- Nederland (erfbelasting voet-vrijstellingen [2014 → index])
- partners: 627.367 € [mantelzorgend kind]
- kinderen, kleinkinderen: 19.868 €
- kinderen met handicap: 59.601 €
- ouders: 47.053 €
- overige: 2.092 €

nuance: pensioenimputatie;
minimumvrijstelling 162.071

vrijstellingen (schenkbelasting)

kinderen: 5.229 €
(schoon)kinderen (18-40 j. [eenmalig]): 25.096 €
tot
(schoon)kinderen (18-40j. [eenmalig: studie/huis]): 52.281 €
overige: 2.092 €

tot 1/1/2015:
"eigen woning"
→ 100.000
(niet enkel voor kdn.;
geen leeftijdsvw.)

Ned: vóór hervorming → afhankelijk
van tariefgroep voetvrijstellingen en
drempelvrijstellingen (of combinatie)

niet-eenmalig: jaarlijks

Vlaamse successierechten: waarheen?

vrijstellingen, tarieven en structuren: over het muurtje

Ned. (schenk- **en** erfbelasting)

vereenvoudiging tariefgroepen (wegvallen groep broers/zussen –ouders),
vereenvoudiging structuur en *in globo* lagere tarieven

Vlaamse successierechten: waarheen?

vrijstellingen, tarieven en structuren: over het muurtje

- Duitsland

- belasting nalatenschap en giften onder levenden (Erbschaftsteuer un Schenkungsteuer
→ ErbStG)

Lebenspartnerschaftsgesetz
(gelijk geslacht)

3 tariefgroepen (Steuerklassen)

- groep 1: echtgenoot, levenspartner, kind, *stief*kind, nakomelingen kind/stiefkind, ascendenten (verkrijging bij overlijden)
- groep 2: ascendenten (gift onder levenden), broers/zussen (half-) en hun nakomelingen (eerste graad), stiefouders, schoonkinderen, schoonouders, gewezen echtgenoot/levenspartner
- groep 3: anderen

Vlaamse successierechten: waarheen?

vrijstellingen, tarieven en structuren: over het muurtje

- Duitsland

- ‘persoonlijke’ vrijstelling (schenkingen per 10j.)

- echtgenoot, partner: 500 000 (+ „verzorgingsvrijstelling“: 256.000 – imputatie pensioenrechten)
- „kinderen“ en kinderen van overleden „kinderen“: 400.000 (+ kinderen =< 27j. bijkomende „verzorgingsvrijstelling i.f.v. leeftijd; correctie)
- kinderen van „kinderen“: 200.000
- ...

Bijv. ook vrijbedrag
vererving huisraad
(41.000 – groep 1) +
andere lichamelijke
roerende goederen
(12.000 – groep 1

Vlaamse successierechten: waarheen?

vrijstellingen, tarieven en structuren: over het muurtje

- Duitsland

- Vrijstelling

- **Schenking bij leven**

- echtgenoot/levenspartner
- gezinswoning

- **Overlijden**

- echtgenoot/levenspartner
- gezinswoning (in beginsel: tot overlijden erflater)
- in beginsel: bewoning door verkrijger gedurende tien jaar.

- 'kinderen', 'kinderen' van overleden 'kdn.'
- gezinswoning (in beginsel: tot overlijden erflater)
- in beginsel: bewoning door verkrijger gedurende 10j.
- < 200m² bewoonbare opp.

gezinswoning
("Familienheim")

§ 13 Erbschaftsteuer- und
Schenkungsteuergesetz

Vlaamse successierechten: waarheen?

vrijstellingen, tarieven en structuren: over het muurtje

- **Duitsland**
 - tarieven

tarief			
... Euro	I	II	III
75 000	7	15	30
300 000	11	20	30
600 000	15	25	30
6 000 000	19	30	30
13 000 000	23	35	50
26 000 000	27	40	50
> 26 000 000	30	43	50

Vlaamse successierechten: waarheen?

vrijstellingen, tarieven en structuren: over het muurtje

- V.K.:

voordeelsregime "inter vivos"

Mildering indien
overlijden > 3j.

- **Potentially Exempt Transfer (PET)**
 - bevrijding op voorwaarde dat schenker niet binnen 7j. overlijdt
 - geen voorbehoud "VG", schenking aan individu
- **Chargeable Lifetime Transfer (CLT)**
 - schenkingen afgelopen 7 j. boven drempel [325.000 £ 2012-13] voor vrijstelling, tarief 20% en 40% indien overlijden binnen 7j).

Vlaamse successierechten: waarheen?

vrijstellingen, tarieven en structuren: over het muurtje

tarief:
40%

- **V.S.** (federal):
 - volledige vrijstelling → giften 'echtgenoot' (onderdaan/ingezetene, zoniet 145.000 \$)
 - aandacht "generation-skipping transfer tax" (*fiscale compensatie rechtstreekse vermaking aan bijv. kleinkdn.*)
 - Vrijstelling ong. 5.340.000 \$ [te bekijken in hoofde van schenker → geest 'estate tax']
 - overdraagbaar tussen echtgenoten (state tax exemption, lifetime gift tax exemption, and generation-skipping transfer tax exemption)
 - aandacht voor successiebelasting van 'staten'
 - aandacht voor 'annual gift tax exclusion' (14.000 \$)

index

Vlaamse successierechten: waarheen?

slotbedenkingen

- **Waarop letten bij uittekenen van hervormingen?**
 - primauteit van beleidskeuzes → vervolgens ‘vertaling’ (kost, effect)
 - gevaar van ‘vertimmeren’ → complexiteit/coherentie
 - aangepast aan samenleving
 - nood aan uitvoerige internationale vergelijking: tarieven (structuur, groepen,...), vrijstellingen, verminderingen
 - wisselwerking schenkingsrechten – successierechten
 - belang van totaalbeeld